

DĖL LIE. *mañglyti* 'SUKTUMU IŠGAUTI, IŠVILIOTI' KILMĖS

Lie. *mañglyti* 'täuschen, trügen, betrügen, verblenden, verlocken' E. Frenkelis sieja su lie. *manginti* 'durch anstrengende körperliche Übung gelenkig machen, drillen, trainieren', *mangintis* 'sich drehen und wenden, sich launisch, grillig, wunderbar benehmen, liebäugeln, kokettieren, sich prostituieren, einen unzüchtigen Lebenswandel führen', kurie toliau, jo nuomone, sietini su lie. *minkyti, mankštinti* ir kitais **menk-*, **meng-* bazių žodžiais¹.

Toks lie. *mañglyti* kilmės aiškinimas nėra labai įtikimas, atrodo, jog šio lietuvių kalbos veiksmažodžio kilmę galima būtų paaiškinti kitaip.

Palatvio lietuvių kalbos tarmėse (Šakyna, Žagarė) vartojamas veiksmažodis *mañguotis* 'elgetauti, duoneliauti', plg. t. p. *prisimañguoti* 'prisielgetauti, prisiglemžti', *pasimañguoti* 'pasielgetauti' (*Pirma dar atėidavo cigonės pasimañguot, Žagarė, plg. LKŽ VII 827*). Šis veiksmažodis į lietuvių kalbą veikiausiai pateko iš latvių kalbos, plg. lat. *mañguôt* 'betteln, bitten, zu erhalten suchen' (*čigāni iet apkārt manguot; čigānes, kas dzīvuo tikai nuo manguošanas, nevienam nekā neaizduod, ME II 561*).

La. *mañguôt* savo ruožtu yra skolinys iš čigonų kalbos, plg. čigon. *mang* 'prašyti, maldauti'². Kaip matėme, tiek latvių, tiek lietuvių kalbose išlaikytas ir tam tikras čigoniškas minėto žodžio „koloritas“.

Šis čigonų kalbos žodis, kaip nurodo P. Aristė, randamas daugelyje Europos kalbų, plg. vok. *mangen* 'prašyti', šv. *manga*, dan. *mange*, suom. *mankua*, est. *manguma*, lap. *maggodit*, rum. *manghitor* 'elgeta'.

Atrodo, kad ir lie. *mañglyti* reikėtų sieti su šiuo čigonų kalbos žodžiu ar su latvišku jo variantu *mañguôt*.

Lietuvių kalboje, be *mañglyti*, užfiksuotos ir kitos šio veiksmažodžio formos, plg. *prisimángyti* 'apsigauti', *susimángyti*, *mañgliavoti* 'sukčiauti, suktauti, prekiauti, maklioti', *sumañgliavoti* 'ką suktauti padaryti', *mánglioti* 'stengtis suktumu, apgavyste ką išgauti, išvilioti', *išmañglyti* 'suktumu išvilioti, išgauti ką', *sumañglyti* 'suk-

¹ E. Fraenkel, LEW 407.

² P. Aristė, Über einige zigeunerische Lehnwörter im Lettischen, — Acta Baltico-Slavica, III, Białystok, 1966, 23—24.

tumu, melagyste negražinti, nusukti', plg. t. p. *mañglius* 'apgavystė, suktybė' (LKŽ VII 827). Visi čia minėti pavyzdžiai į akademinį „Lietuvių kalbos žodyną“ pateko iš A. Juškos žodyno rankraščio.

Beje, galima pridurti, jog akademiniam „Lietuvių kalbos žodyne“ užfiksuotas žodis *mindžiaka* 'kuri nori tekėti greitai' (LKŽ VIII 210, žinomas taip pat tik iš A. Juškos žodyno rankraščio) irgi yra tiesiog ar per latvius paskolintas iš čigonų kalbos, plg. la. *miñdža* 'ein mannstolles Frauenzimmer' (ME II 629). Kaip rodo K. Miülenbacho – J. Endzelyno žodyno medžiaga, la. *miñdža* randamas netoli Lietuvos pasienio esančiose tarmėse (Kazdanga, Nygranda) ir J. Janševskio raštuose. La. *miñdža* šaltinis yra čigon. *mindž* 'moters lyties organai; ištvirkusi moteris'³.

ОТНОСИТЕЛЬНО ПРОИСХОЖДЕНИЯ ЛИТ. *mañglyti* 'ВЫМАНИТЬ, ДОБЫТЬ'

Резюме

В заметке показывается, что лит. *mañglyti* 'выманить, добыть (путем обмана) не надо связывать с лит. *manginti*, 'упражнять, утомлять; стараться насильно подчинить себе' и др., как это делал Э. Френкель, так как это слово в литовский язык проникло из цыганского языка (прямо или через латышский язык), ср. цыганск. *mang* 'просить, умолять', латышск. *mañguót*.

Такого же происхождения является и лит. *mindžiaka* 'женщина, желающая скоро выйти замуж', ср. цыганск. *mindž* 'женские половые органы; распутная женщина', латышск. *miñdža* 'женщина, очень желающая выйти замуж'.

---

³ P. Ariste, ten pat, 24.